

saavel for Staten som for Communerne, deels militaere Interesser for Krigsvæsenet og for Hæren. Spørgsmaalet om Garnisoneringsbestemmelserne frembyder derhos væsentlig to forskjellige Sider. Den ene Side er Bestemmelsen af, i hvilke Byer der skal ligge Garnison, og hvor stor Garnisonen skal være i hver By, samt af hvilken Art den skal være med Hensyn til Troppernes Vægfærdighed, om den skal bestaae af to Batailloner eller af een Bataillon og af eet Cavalleriregiment osv., hvilket kræver forskjellige Localer m. m. Den anden Side er derimod Spørgsmaalet om, hvilke Afdelinger der skal ligge paa ethvert Sted. Naar Sagen betragtes fra den første Side, da synes det mig noget betænkeligt for Communerne at gaae den Vej, som Krigsministeren har foreslaaet. Betragter jeg den derimod fra den anden Side, da maa jeg ansee det for meget uskikligt, at Krigsbestyrelsen faaer saa frie Hænder som mulig. Betragtes Sagen fra den første Side, da maa der tages Hensyn til Communerne's Interesse i at faae at vide, hvad de skulle tilvejebringe for Garnisonerne, og hvorlænge de kunne regne paa at beholde dem; men der maa dog endnu mere fra Krigsbestyrelsens Side tages Hensyn til, at Hæren faaer sine Garnisonssteder der, hvor det med Hensyn til den Forsvarsplan for Landet, som man i det Hele troer at kunne lægge, er uskikligt, at Hærens Afdelinger og Depoter befinde sig ved Udbrudet af en Krig. Dette er et Punkt, som er af stor Vigtighed, og jeg fremhæver det, fordi jeg med Sikkerhed veed, at der hos ikke faa findes en Betragtning, der gaaer ud fra, at Hærens Afdelinger gaaeste i Almindelighed skulle være fordeelte saavidt muligt over hele Landet, og at Troppesafdelingerne skulle garnisonere i Nærheden af eller endog gaaeste indenfor de enkelte Udskrivningskredsse eller Brigadefredsse. Dette vilde jeg ingenlunde ansee for at være uskikligt, og jeg glæder mig over, at det idetmindste for Diebliffet ikke er optaget i nærværende Lovforslag, og at en dertil sigtende Bestemmelse ikke er kommen ind i Hærsloven. Det kan nemlig baade være uskikligt, at flere Afdelinger ligge i een Provinds end i en anden, og i den samme Provinds kan det være uskikligt, at Hærsafdelingerne fortrinnsviis

ligge paa visse Steder, hvorfra de lettere og hurtigere kunne komme til de andre Provindser, end de kunne komme til dem fra andre Steder. For mig har imidlertid den af mig før nævnte anden Side en endnu større Betydning, nemlig Spørgsmaalet om, hvilke Afdelinger der skal ligge i Garnison paa ethvert Sted. Jeg vilde ansee det for meget lidet uskikligt, hvis man overhovedet fastslog, at aldeles bestemte Afdelinger skulle ligge i Garnison paa bestemte Steder, og at det just skulde være de Afdelinger, som udfæres fra en vis Kreds, der skulde ligge i Garnison i samme, at altsaa jydskke Batailloner alene skulde garnisonere i Sylland, Batailloner, udfærene fra det nordlige Sylland, oppe i de nordlige jydskke Kjøbstæder, og Batailloner, udfærene i det mellemste og sydligste Sylland, ned ved den sydlige Grændse, endvidere Batailloner fra Fyen alene i Fyen og Batailloner fra Sjælland alene i Sjælland. Jeg troer, at dette allerede vilde være skadeligt med Hensyn til den Nytte, som selve de enkelte Individer, der tjene i Hæren, i Fredstider skulde have af deres Garnisonstid og deres Garnisonssteder. For den store Mængde af Almuesfolk, der ikke ellers faae Leilighed til at bevæge sig frit her i Livet, er Opholdet paa Garnisonsstedet — ved Siden af den Byrde, som det medfører, men som ikke kan undgaaes, og ved Siden af de Savn, det medfører, og de Farer, som det kan medføre — et overordentligt vigtigt Uddannelsesmiddel og, Garnisonstiden en overordentlig vigtig Uddannelsesfestid, og det ikke blot med Hensyn til Militærtjenesten, men med Hensyn til Individets hele Dygtighed. Det vilde derfor i mine Tanker være uret, om man vilde berøve alle de Individer, der høre til Hæren, og som skulle ligge i Garnison, den Leilighed til at udvide deres Synskreds, som ligger i, at de kunne komme til at garnisonere andesteds, end hvor de høre hjemme, og derved Leiligheden til at lære andre Egne af deres Fædreland at kjende, hvad der for dem kan sættes i Samfundet er Nydelsen ved og Frukten af en Udenlandsreise. Navnlige vilde jeg ansee det for i høi Grad skadeligt og for Noget, som man vistnok vil misbillige, naar man tænker